

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİM VE UZAKTAN MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

(Sayfa 40-53)

Murat SERÇEMELİ²

Ersin KURNAZ³

ÖZ

Bu çalışmada, Covid-19 pandemi döneminde, fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü'nde okuyan, daha önce en az bir muhasebe dersi almış lisans öğrencilerine bir anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler, SPSS 20 programı yardımıyla frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikleri ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemedikleri, sistemin kullanımıyla ilgili öz yeterlik açısından herhangi bir problem yaşamadıkları görülmüştür. Muhasebe eğitiminin uzaktan yöntemlerle sürdürülmesiyle ilgili video kayıtlarının tekrar izlenebilmesi, esnek eğitim olanakları ve zaman tasarrufu sağlama olumlu görülürken, internete ve eğitime ulaşamama ve sosyal olarak yalıtılmış hisse kapılma gibi hususlar olumsuz yönler olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak muhasebe eğitiminin, geleneksel eğitim yöntemleriyle uzaktan eğitim yöntemlerini harmanlayan ters yüz eğitim sistemi vasıtasıyla verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi Dönemi, Uzaktan Eğitim Muhasebe Eğitimi.

A RESEARCH ON STUDENTS' PERSPECTIVES TO DISTANCE EDUCATION AND DISTANCE ACCOUNTING EDUCATION IN THE COVID-19 PANDEMIA PERIOD

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the views of students who actually take accounting courses with distance education during the Covid-19 pandemic period, their views on distance education system, their self-efficacy about distance education system and their views on distance education courses. For this purpose, a questionnaire was applied to undergraduate students who studied at Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management, who have taken at least one accounting course before. The data obtained from the questionnaires were analyzed with descriptive statistics such as frequency and percentage with the help of SPSS 20 program. As a result of the research, it was observed that the students did not adopt the distance education system too much and did not experience any problems in terms of self-efficacy regarding the use of the system. While it is seen that video recordings, flexible training opportunities and time saving related to maintaining accounting education with remote methods are positive, issues such as not being able to reach the internet and the trainer and having socially isolated were identified as negative aspects. As a result, it is suggested that accounting education should be provided through the flipped classroom education system that blends traditional education methods and distance education methods.

Keywords: Covid-19, Pandemic Period, Distance Education, Accounting Education.

² Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, murat.sercemeli@giresun.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0718-2236

³Dr. Öğr. Üyesi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, ersinkurnaz2429@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6787-5368

GİRİŞ

2019 yılının Aralık ayında, Çin'in Hubei bölgesinin başkenti olan Wuhan şehrindeki deniz ürünleri pazarında, nedeni bilinmeyen çok sayıda Pnömoni, yaygın bilinen adıyla zatürre hastasının olduğu tespit edilmiştir. Hızla artan hasta sayısının ardından Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 07 Ocak 2020'de bu şikâyetlerin sebebinin yeni tip bir koronavirüs olduğunu (2019-nCoV) açıklamış ve 30 Ocak 2020 tarihinde hastalığın diğer ülkelere ve Çin'in bütün bölgelerine yayılması nedeniyle uluslararası acil durum ilan edilmiştir. DSÖ, 05 Şubat 2020 tarihinde, virüsün Çin ve diğer ülkelerde daha fazla yayılmasını önlemek ve ülkeleri bu salgına karşı hazırlamak amacıyla "Küresel Bir Stratejik Hazırlık ve Müdahale Planı" hazırlamıştır. 11 Şubat 2020 tarihinde, DSÖ tarafından yayımlanan raporda, bu yeni hastalığın resmi isminin "Koronavirüs Hastalığı 2019" ve kısaltmasını ise, "Covid-19" olarak isimlendirildiği açıklanmıştır. DSÖ başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus Covid-19'un açılımının; "korona" için "CO", "virüs" için "VI", "hastalık" için "D" şeklinde tanımlandığını ve böyle bir isim seçilirken belirli bir yeri, hayvan türlerini veya insanı damgalamaktan kaçınılmasına dikkat edildiğini söylemiştir. Covid-19'un çok kısa bir zaman içerisinde birçok ülkeye yayılarak küresel bir salgın haline gelmesiyle birlikte, 11 Mart 2020 tarihinde, DSÖ salgını "pandemi" olarak ilan etmiş ve tüm ülkelerin ciddi bir şekilde önlem almasını istemiştir (Öztürk ve İliş, 2020:1-7; TÜBA, 2020: 15).

Tüm dünyayı hızlı bir şekilde etkisi altına almaya başlayan Covid-19, Türkiye'de, 11 Mart 2020 tarihinden itibaren görülmeye başlanmıştır. Türkiye'de ilk vaka tespit edilir edilmez devletin ilgili kurumları tarafından salgınla mücadele edebilmek için birçok sektörü kapsayan önlemler, çok hızlı bir şekilde alınmıştır. Bu kapsamda tüm üniversitelerde eğitim öğretime kısa bir süreliğine ara verilmiş, daha sonra Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından, 23 Mart 2020 tarihinde üniversitelerde dijital imkânlarla uzaktan eğitime devam edileceği yönünde karar alınmıştır. Türkiye'de uzaktan eğitim sisteminin gelişiminin çok eskilere dayanması ve üniversitelerin hemen hemen hepsinde daha önceden uzaktan eğitimle ilgili bir alt yapısının olması, Covid-19 ile beraber başlayan bu sürece hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını kolaylaştırmıştır.

Dünyada uzaktan eğitimin sisteminin köklerinin neredeyse üç asır öncesine kadar uzanan disiplinler arası bir alan olduğu görülmektedir. Dünyada ilk uzaktan eğitim uygulamasından yaklaşık iki asır sonra Türkiye'de uzaktan eğitim konusu gündeme gelmiştir. Türkiye'de 1923 ile 1960'lı yıllar arasında uzaktan eğitim konusu kavramsal olarak tartışmanın ötesine geçememiştir. 1970'li yıllardan sonra birkaç girişimle sınırlı da olsa orta eğitim düzeyinde uzaktan eğitim çalışmalarının ilk adımları atılmıştır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin 1980 sonrası kurulmasıyla birlikte uzaktan eğitim yükseköğretime taşınmıştır. Bu yıllardan sonra gerek orta, gerekse yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim sistemi hızlı bir şekilde ilerleme kaydederek büyük ilgi ve kabul görmüştür (Bozkurt, 2017: 86). Özellikle 2000'li yıllardan sonra bilgi ve iletişim teknolojisi alanında yaşanan gelişmeler, uzaktan eğitim sistemini çok farklı konulara taşımış ve milyonlarca öğrenci için fırsatlar sunmuştur. Anadolu Üniversitesi'nin yanı sıra Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi tarafından da açık öğretim faaliyetleri düzenlenmeye başlanmıştır (Gürer vd., 2016: 52).

Yukarıda ifade edilenler ışığında bu çalışmada, lisans düzeyinde daha önce muhasebe derslerinden en az birini almış ve Covid-19 pandemi döneminde fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü'nde okuyan öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Uygulamaya ilişkin veriler SPSS 20 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Son olarak elde edilen analiz sonuçlarına göre, araştırma hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Son yıllarda bilgi ve iletişim alanındaki teknolojik gelişmeler, yaşamın hemen hemen her alanını etkilemekte ve eğitim alanında da önemli değişim ve dönüşümün yaşanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bilgisayar ve internet teknolojileri, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin hizmetine sunulan en önemli iki değerdir. Bu iki değer bir araya gelmesi geleneksel eğitime diğer bir ifadeyle, okul ve sınıf gibi fiziksel mekâna bağlı eğitim sistemine alternatif olabilecek birçok eğitim sistemini de mümkün kılmıştır. Bunlardan biri de uzaktan eğitim sistemidir (Tuncer ve Taşpınar, 2008: 133). Uzaktan eğitim, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci ve öğreticinin farklı mekânlarda olduğu, taraflara yer, zaman ve mekân bakımından bireysellik, esneklik ve bağımsızlık imkânı sağlayan sistematik bir eğitim şeklidir (Uşun, 2006: 11). En kısa tanımıyla uzaktan eğitim, zaman ve mekândan bağımsız olarak bilgi ve iletişim teknolojisi araç ve gereçlerinden faydalanarak gerçekleştirilen ekonomik ve etkileşimli bir eğitim modelidir (Gökçe, 2008: 2). Burada ifade edilmesi

gereken bir konu da şudur: uzaktan eğitim programlarının hızlı bir şekilde yaygınlaşmasında teknolojik gelişmeler kadar ekonomik koşulların da etkisi olmuştur. Son yıllardaki hızlı teknolojik gelişmeler ve piyasa koşullarındaki değişimler ülkelerin eğitim sistemlerini artan eğitimsel farklılıklar ve bütçe yükleriyle mücadeleyle zorlamıştır (Tuncer ve Tanaş, 2011: 777). Ayrıca bilgi çağı diye adlandırılan 21. yüzyılda yaşanan gelişmeler, insanları sürekli kendilerini yenilemeye zorlamaktadır.

Uzaktan eğitimle yürütülen dersler, senkron (eş zamanlı) veya asenkron (eş zamansız) şekilde yürütülebilmektedir. Senkron şeklinde yürütülen derste sanal sınıf ortamında öğrenciler ve öğretici birbirleriyle canlı olarak iletişim kurabilmektedir. Bu yöntemde öğrenciler, eş zamanlı olarak soru sorabilmekte, anlaşılmayan hususlarla ilgili taleplerini karşı tarafa iletebilmekte ve birbirleriyle tartışma imkânı elde edebilmektedirler. Asenkron şeklinde yürütülen derste ise öğrenci, istediği zaman, istediği yerden internet üzerinden derslere erişim sağlayabilmekte ve daha önceden sisteme yüklenen video ve ses kaydı gibi materyaller yardımıyla dersi takip etmektedir. Bu yöntemde öğrenciler anlaşılmayan konularla ilgili soruları ve öğretici ile iletişimi anında sağlayamamaktadır.

Uzaktan eğitim sisteminin bir gereği olarak öğrenciler, eğitimlerini kendi kendilerine devam ettirmek zorunda kalabilmekte, yalnızlık, iletişimsizlik ve etkileşim yetersizliği gibi sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bu sorunlar dikkate alındığında uzaktan eğitim sisteminde en uygun öğrenme stillerinin tercih edilmesi gerekir (Ekici, 2003: 48-49). Bir başka ifadeyle, uzaktan eğitimle yürütülecek dersler için en uygun kaynak ve etkinlik, doğru ve etkili iletişim şekli ve öğrenciye en verimli bilgi aktarımını sağlayacak uygun öğretici modeli gibi birçok değişken dikkate alınarak planlama yapılması gerekir.

Örgün ve uzaktan eğitim sistemleri incelendiğinde, kullanılan teknolojilerin bu eğitimleri ayırdığı en temel özellik, öğrencilere zamandan ve mekândan bağımsızlık sağlayabilmesidir. Eğer uzaktan eğitimde öğrenci ve öğretici arasındaki etkileşimi ve iletişimi istenilen şekilde sağlayabilen doğru yöntem ve uygun teknoloji kullanırlarsa, uzaktan eğitim sisteminin örgün eğitim kadar başarılı olabileceği ve tüm kesimler tarafından kabul görebileceği söylenebilir (Yılmaz ve Horzum, 2005: 111). Wilson ve Marsh uzaktan eğitim sisteminin olmazsa olmaz bir parçası olan internetin öğrencilere kazandırdığı iki özelliği üzerinde durmaktadır. Birincisi, uzaktan eğitim şeklinde verilen derslerle ilgili etkinlikleri yapmak için interneti bilgi erişimi, paylaşma ve araştırma için kullanan öğrenciler, hayatlarının ileriki dönemlerinde teknoloji ile daha barışık olacaklardır. İkincisi ise, internet tabanlı bir eğitim öğrencileri sınıfın fiziki sınırlarından kurtararak onları birey odaklı bir yapı içinde özgüven kazanmaya teşvik etmesidir (Tuncer ve Taşpınar, 2008: 133).

İnsanların eğitim hayatının en son aşaması olan üniversiteler de çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde uzaktan eğitim vermeye yönelmektedir. Bu yönelik uzaktan eğitimde kalite sorununu da beraberinde getirmektedir. Üniversiteler için uzaktan eğitim her ne kadar ekonomik bir sistem olsa da uluslararası standartlarda kaliteli bir eğitim hizmeti sunmak, önemli yatırımlar yapmayı gerektirebilir. Üniversiteler uzaktan eğitimden beklenen ekonomik getiriyi elde edebilmek için öncelikle ticarileşmiş bir eğitim ortamında geniş bir kitleye ulaşabilmeli ve kaliteden ödün vermeyen bir eğitim anlayışına sahip olmalıdır (Askeland ve Payne, 2007: 162). Kaliteli bir uzaktan eğitim hizmeti vermeye amaçlayan üniversiteler, teknolojik alt yapıya ek olarak birtakım engelleri de aşması gerekir. Bunlardan birincisi, üniversitelerle işbirliği yaparak ortak profesyonel programlar hazırlamak; ikincisi, öğrencilerin alacakları derslerde karşılaşabilecekleri sorunlara teknik ve pratik çözümler bulabilmek; üçüncüsü ise programların akreditasyonu, kalite garantisi ve sertifikalandırmasıdır (Solem vd., 2006: 151-156).

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatüre bakıldığında uzaktan eğitim ve uzaktan eğitime öğrencilerin bakış açısıyla ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu konuda Türkiye’de yapılmış çalışmalardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Bircan vd. (2018) çalışmalarında, öğrencilerin uzaktan eğitimle verilen derslere yönelik ilgileri ve aldıkları derslerin uzaktan eğitimle devam edip etmemesini isteyip istemediklerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu kapsamda, Cumhuriyet Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Merkezinde ortak zorunlu dersleri alan öğrencilere anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin tüm derslere yönelik bakış açılarının cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca kadın ve erkek öğrencilerin derslerin uzaktan eğitimle almayı istemedikleri belirlenmiştir.

Bozkurt (2017), Türkiye’de uzaktan eğitimin gelişim sürecinde rol alan önemli olayları belirlemek ve uzaktan eğitimin gelişimini geçmişten günümüze haritalandırmak amacıyla teorik bir çalışma yapmıştır. Çalışmada uzaktan eğitimin gelişim sürecinin aşamaları eleştirel bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Son olarak uzaktan eğitimde araştırma eğilimlerine

yönelik çalışmalar üzerinde durulmuş ve uzaktan eğitimin Türkiye'nin geleceğine yönelik öngörü ve önerilerde bulunulmuştur.

Metin vd. (2017), öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açılarını ve uzaktan eğitimle yürütülen İngilizce dersinde öğrencilerin takip, memnuniyet ve başarı seviyelerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla dersi alan Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulundaki öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin uzaktan eğitim derslerini yüz yüze eğitim kadar verimli bulmadıkları ve İngilizce dersini uzaktan eğitim sistemiyle almak istemedikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenciler, kaldıkları yurt veya evde internet imkânının sağlanması ve derslerin düzenli olarak takip edilmesi durumunda, uzaktan eğitim sistemi ile eğitim verilmesinin verimli bir uygulama olacağını ifade etmişlerdir.

Birişçi (2013) çalışmasında, video konferans tabanlı uzaktan eğitime yönelik öğrenci tutumlarını ve görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan Artvin Çoruh Üniversitesi, Sosyoloji Bölümünde okuyan öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Ölçekten elde edilen sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında bir kararsızlık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin video konferans tabanlı sisteme dayalı uzaktan eğitime ilişkin olumlu görüşleri; derse olan ilginin arttığı ve farklı bir yöntemle ders işlemenin faydalı olduğu şeklinde ifade edilmiştir. Olumsuz görüşleri ise, yüz yüze iletişim olmaması, etkileşim sağlanamaması, teknik sorunlar yaşanması ve derse motive olamama şeklinde sıralanmıştır.

Eygü ve Karaman (2013) çalışmalarında, uzaktan eğitim öğrencilerinin almakta oldukları eğitime yönelik memnuniyet algılarını incelenmeyi amaçlamışlardır. Bu amaca yönelik olarak Atatürk Üniversitesi, Uzaktan Eğitim ve Araştırma Merkezinde, bilgisayar programcılığı ön lisans eğitimi ve ilahiyat lisans tamamlama eğitimi alan öğrencilere anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin görüşleri arasında farklılık olduğu görülmüş ve bu görüşler ile demografik özellikler arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tanrıkulu vd. (2010), uzaktan eğitim sisteminin kritik başarı faktörlerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında, Türkiye'de uzaktan eğitime dâhil olan öğrencilere yönelik bir anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, uzaktan eğitimde başarı faktörleri olarak kullanılabilirlik, etkileşim, fonksiyonellik, birlikte çalışabilirlik, kolay erişilebilirlik gibi faktörlerin öne çıktığı tespit edilmiştir.

Keser ve Karahoca (2010) çalışmalarında, uzaktan eğitim sistemiyle proje yönetim dersi tasarlamayı ve başarıyı artırmak için materyal geliştirmeyi amaçlamışlardır. Bu doğrultuda mühendislik okuyan öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, mühendislik öğrencileri için uzaktan eğitimin proje tasarımında kullanılabileceği ve proje bazlı eğitim faaliyetleri için önemli olduğu ifade edilmiştir.

Çiftçi vd. (2010) çalışmalarında, öğrencilerin uzaktan eğitime karşı tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda, Gazi Üniversitesi Meslek Yüksekokulundaki öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğrencinin bulunduğu sınıf ile takip edilen eğitim programının direnç seviyesi ile bağlantısı olduğu, yaş ve cinsiyet ile ilgili bir ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Demirel ve Coşkun (2010) üniversite öğrencilerinin kendi kendine öğrenme yetkinlik seviyelerini değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışmaları için Yeditepe Üniversitesi öğrencilerine bir anket yapmışlardır. Verilerin analizinde faktör analizi gibi istatistiksel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin kendi kendine öğrenme konusundaki yatkınlıklarının ortalama seviyede olduğu görülmüştür.

Gursul ve Keser H. (2009) çalışmalarında, çevrimiçi ve yüz yüze eğitim ortamlarında karşılaşılan sorunların matematik eğitiminde öğrencilerin başarılarına olan etkisini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu doğrultuda Hacettepe Üniversitesi'nde yeni başlayan öğrencilerden anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Sonuç olarak, görev paylaşımı, işbirliği ve sorun çözme ile çözüm işbirliği açısından, çevrimiçi grup çalışmasının daha başarılı olduğu ifade edilmiştir.

Özkan ve Köşeler (2009) çalışmalarında, e-öğrenme için kavramsal bir model sunmayı amaçlamışlar. Bu doğrultuda web tabanlı öğrenme yönetim sistemini kullanan öğrencilere anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrenci davranışları, öğretmenin kalitesi, bilgi kalitesi, bağlantı servis kalitesi ve destekleyici birimler gibi değişkenler ile öğrenci tatmin düzeyi arasında istatistiksel bir ilişki bulunmuştur.

Literatürdeki çalışmaların genelde ortak zorunlu dersler dışında uzaktan eğitim sistemiyle daha önce eğitim almayan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemine bakış açılarını belirlemeye yönelik yapıldığı söylenebilir. Bu çalışma ile Covid-19 pandemi döneminde, fiili olarak uzaktan eğitimle tanışan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemi ve uzaktan eğitimle aldıkları muhasebe dersleri hakkındaki görüşleri belirlenerek, literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca söz

konusu öğrencilerin Covid-19 pandemi döneminde eğitimlerinin bir kısmını geleneksel yöntemlerle, bir kısmını da uzaktan eğitimle aynı dönem içinde almaları iki yöntemi de karşılaştırmaları açısından daha sağlıklı sonuçlar verecektir. Bu çalışmanın bu yönüyle literatürdeki çalışmalardan farklılaştığı söylenebilir.

3. METODOLOJİ

Çalışmanın bu kısmında, araştırmanın amacı, kapsamı ve yöntemi, güvenilirlik analizi ve elde edilen bulguların değerlendirilmesi sırasıyla ele alınacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, lisans düzeyinde daha önce muhasebe derslerinden en az birini almış ve Covid-19 pandemi döneminde, fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmanın kapsamını, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, iktisadi ve idari bilimler fakültesi, sağlık yönetimi bölümünde öğrenim gören, en az bir tane muhasebe dersi almış öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, ilgili bölümde öğrenim gören 425 öğrencinin tamamına “Google Form” vasıtasıyla online anket yapılmış, 254 öğrenciden geri dönüş alınmıştır. Bu oran hedef kitlenin %59’una ulaşıldığını göstermektedir.

Konu ile ilgili anketin oluşturulmasında, Gürer vd. (2016) ile Serçemeli (2017) çalışmalarından yararlanılmıştır. Öğrencilere uygulanan anket formu dört kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısım, demografik sorular ve derslerin işlenme yöntemleri ile ilgili öğrencilerin düşüncelerini belirlemeye yönelik 14 sorudan oluşmaktadır. İkinci kısım çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji, sistem ve uygulamalara ilişkin 5 soru, üçüncü kısım öğrencilerin öz yeterliliklerine ilişkin 4 soru ve anketin son kısmı ise, öğrencilerin uzaktan eğitimle aldıkları muhasebe derslerine ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik 11 sorudan oluşmaktadır. Anketin ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerinde, 5’li likert ölçek kullanılmıştır.

Anketlerden elde edilen veriler, SPSS 20.00 programı yardımıyla frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikleri ile analiz edilmiştir.

3.3. Güvenilirlik Analizi

Öğrencilere yapılan anketin güvenilirliği için Cronbach’s Alpha analizi kullanılmıştır. Anket Cronbach’s Alpha katsayısı, 0,83 olarak bulunmuştur. Sosyal bilim araştırmalarında %70 ve üzeri olan güvenilirlik katsayısı, güvenilirlik düzeyinin geçerli olması için yeterlidir (Bayram, 2017: 194).

4. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler ve araştırma kapsamındaki diğer bulgulara ilişkin değerlendirmeler bu kısımda verilmektedir.

4.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1- Öğrencilere Ait Demografik Veriler

Demografik Özellik		N	%
Cinsiyet	Erkek	63	24,8
	Kadın	191	75,2
	Toplam	254	100
Öğrenim Görmekte Olduğu Bölüm	Sağlık Yönetimi (Gündüz)	143	56,3
	Sağlık Yönetimi (Gece)	111	43,7
	Toplam	254	100
Yaşamakta Olduğu Yer	Köy	82	32,3
	Kasaba	4	1,6
	İlçe	50	19,7
	İl	75	29,5
	Büyükşehir	43	16,9
	Toplam	254	100
Not Ortalaması	2.00'den az	30	11,8
	2.00 – 2.50 arası	96	37,8
	2.51 – 3.00 arası	72	28,3
	3.01-3.50 arası	45	17,7
	3.51 ve üzeri	11	4,3
Toplam	254	100	

Tablo 1'de görüldüğü gibi 254 kişi araştırmaya katılmıştır. İlgili tabloda öne çıkan hususlara bakıldığında; %75,2'si kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin okudukları bölümlerine bakıldığında, %56,3'ü sağlık yönetimi (gündüz) bölümünde öğrenim görmektedirler. Not ortalamaları açısından ankete katılanların %37,8'inin, 2,00-2,50 arasında bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Burada en dikkat çekici husus ise, öğrencilerin yaşadıkları yer olarak en fazla %32,3'ünün köyde yaşadıklarını belirtmeleridir. Bu durum öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi olan internete erişememe gibi sorunlar yaşamasına neden olabilir.

4.2. Derslerin İşlenme Yöntemleri İle İlgili Öğrencilerin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 2'de, öğrencilerin derslerin işlenme yöntemleri ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2- Derslerin İşlenme Yöntemleri İle İlgili Bulgular

Çevrimiçi (online) / uzaktan eğitime katılmak için kullandığınız araç hangisidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)	N	%
Kendi bilgisayarım	109	42,4
Kendi akıllı telefonum	194	75,5
Kendi tabletim	10	3,9
Bir başkasının bilgisayarı	33	12,8
Bir başkasının akıllı telefonu	10	3,9
Bir başkasının tableti	3	1,2
Uzaktan eğitim derslerinizi hangi sıklıkla takip ediyorsunuz?		
Her gün	141	55,5
2 günde bir	73	28,7
Haftada bir	35	13,8
Ayda bir	2	0,8
Hiçbir zaman	3	1,2

Toplam	254	100
Muhasebe derslerinin yürütülmesine ilişkin hangi yöntemi tercih ederdiniz?		
Dersleri okula gelmeden çevrimiçi (online)/ uzaktan takip edebilmek isterim	85	33,5
Dersleri okula gelerek takip edebilmek isterim	169	66,5
Toplam	254	100
Muhasebe derslerini okula gelmeden takip etmek istiyorsanız sebebi nedir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)		
Dersleri uygun olduğun zamanlarda alabilmeyi isterim	61	64,2
Okuldaki derslere her zaman gelemiyorum	12	12,6
Okuldaki dersler sıkıcı oluyor	9	9,5
Okuldaki derslere konsantre olamıyorum	23	24,2
Çalışıyorum	13	13,7
Diğer	19	20,5
Muhasebe derslerini okula gelmeden çevrimiçi (online)/ uzaktan takip etmenin sakıncası ne olabilir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)		
Her zaman internete ulaşamam	146	56,8
Teknik sorunlarla karşılaşma	124	48,2
Bireyselleşmek	59	23
Sosyal ortamlardan uzak kalmak	87	33,9
Anlaşılmayan konuları sormamak	181	70,4
Diğer	7	2,8
Uzaktan eğitimde çevrimdışı/eş zamansız ders video kayıtları kullanılıyorsa bunun süresinin ne kadar olmasını tercih edersiniz?		
5-10 dk	22	8,7
10 – 15 dk	54	21,3
15 – 20 dk	78	30,7
20-25 dk	75	29,5
25 dk üstünde	25	9,8
Toplam	254	100
Uzaktan eğitimde dersler canlı olarak eğitmen tarafından anlatılıyorsa bunun süresinin ne kadar olmasını tercih edersiniz?		
5-10 dk	18	7,1
10 – 15 dk	38	15,0
15 – 20 dk	92	36,2
20-25 dk	72	28,3
25 dk üstünde	34	13,4
Toplam	254	100
Uzaktan eğitim muhasebe derslerinin aşağıdaki yöntemlerden hangileriyle desteklenmesini istersiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)		
Çevrimiçi (online)/Canlı yayın	89	34,6
Ders Kitabı	32	12,5
PDF, Word, Powerpoint Sunumu	86	33,5
Çevrimdışı video kayıtları	108	42
Dersin Öğretim elemanı/üyesinin notları	204	79,4
Başka öğretim elemanı/üyesine ait notlar	8	3,1
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yaklaşımıyla ilgili izleniminiz nedir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)		
İlgi çekici	82	31,9
Korkutucu	57	22,2
Sıkıcı	120	46,7
Gereksiz	51	19,8
Eğlenceli	50	19,5
Diğer	20	8

Muhasebe derslerini Covid-19 sonrasında çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yaklaşımıyla almak ister misiniz?

Evet	55	21,7
Hayır	146	57,5
Kararsızım	53	20,9
Toplam	254	100

Covid-19 dönemi bittikten sonra muhasebe dersleri için yüz yüze telafi programlarının yapılması gerektiğini düşünüyor musunuz?

Evet	106	41,7
Hayır	94	37,0
Kararsızım	54	21,3
Toplam	254	100

Derslerin işleme yöntemleri ile ilgili öğrencilerin düşüncelerini belirlemeye yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 2’de görülmektedir. Tablo 2’de en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında öğrenciler;

- Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim derslerine, kendi akıllı telefonları ile katılmaktadırlar (%75,5).
- Derslerini her gün takip etmektedirler (%55,5).
- Muhasebe derslerini okula gelerek takip etmeyi istemektedirler (%66,5). Buna göre ilgili öğrencilerin uzaktan eğitimi benimsemedikleri ifade edilebilir. Bunun nedenleri çalışmanın ilerleyen aşamalarında değerlendirilmiştir.
- Muhasebe derslerini okula gelmeden uzaktan eğitim yöntemiyle almak isteyenler; dersleri uygun oldukları bir zamanda alabilmeyi istemektedirler (%64,2). Buna göre öğrencilerin esnek bir eğitim almayı istedikleri ifade edilebilir.
- Muhasebe derslerini uzaktan eğitimle internet üzerinden almanın en sakıncalı tarafının, anlaşılmayan konuların sorulamaması olarak ifade edilmiştir (%70,4). Buna göre öğrencilerin soru sorabilecekleri bir öğretim elemanı/üyesine ihtiyaç duydukları ve iletişime geçmek istedikleri ifade edilebilir. Bu noktada uzaktan eğitim modelinde öğrencilere, eğitmenlere daha fazla ulaşabilme imkânının verilmesi uygun olacaktır.
- Uzaktan eğitimde çevrimdışı/eş zamansız ders video kayıtları kullanılıyorsa bunun süresinin 25 dk. altında olmasını istemektedirler. Dolayısıyla çok uzun videoları izlemeyi istemedikleri ifade edilebilir. Yanıtlar arasında en fazla öne çıkan süreler ise 15-25 dk arası olmuştur (%71,2).
- Uzaktan eğitimde dersler çevrimiçi canlı olarak işleniyorsa, bunun süresinin de 25 dk. altında olmasını istemektedirler. Geleneksel usulde derslerin çok daha uzun sürelerde işlendiği göz önüne alındığında, Z kuşağı olarak ifade edilebilecek öğrencilerin daha kısa sürelerdeki ders saatlerini benimsedikleri ifade edilebilir. Yanıtlar arasında en fazla öne çıkan süreler ise 15-25 dk arası olmuştur (%64,5).
- Uzaktan eğitimde kullanılan ders materyallerinden en fazla dersin kendi öğretim elemanı/üyesine ait ders notlarını talep etmektedirler (%79,4) ve çevrimdışı video kayıtları istemektedirler (%42,0). Bu durum öğrencilerin muhasebe derslerini aşına oldukları ve anlatım tarzını bildikleri kişilerden öğrenmeyi istedikleri şeklinde yorumlanabilir.
- Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yaklaşımını sıkıcı (%46,7) bir yöntem olarak düşünmektedirler.
- Muhasebe derslerini Covid-19 pandemi dönemi sonrasında çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yaklaşımıyla almak istememekte (%57,5) ve yüz yüze telafi dersleri talep etme noktasında %41,7’lik kısım olumlu bakmaktadır.

4.3. Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Kullanılan Teknoloji, Sistem Ve Uygulamalara İlişkin Bulgular

Tablo 3’de, Covid-19 pandemi döneminde, çevrimiçi (online)/uzaktan eğitime geçiş sonrasında üniversitede kullanılan uzaktan eğitim sistemlerine ait teknoloji, sistem ve uygulamalara bakış açılarına yönelik ifadelere öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlar ilişkin frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3- Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Kullanılan Teknoloji, Sistem Ve Uygulamalara İlişkin Bulgular

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Uzaktan eğitim merkezimiz, ihtiyaç duyduğumda yeterli teknik destek sağlamaktadır.	46 (18,1)	34 (13,4)	67 (26,4)	54 (21,3)	53 (20,9)
Uzaktan eğitim merkezimiz, süreç başlangıcında sistemin kullanımıyla ilgili yeterli eğitim vermiştir.	68 (26,8)	48 (18,9)	50 (19,7)	45 (17,7)	43 (16,9)
Uzaktan eğitim sistem ve uygulamalarının kullanımı kolaydır.	22 (8,7)	16 (6,3)	36 (14,2)	90 (35,4)	90 (35,4)
Sistemin kullanılmasında (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) teknik problemler yaşadım.	71 (28,0)	45 (17,7)	40 (15,7)	32 (12,6)	66 (26,0)
Sistemin kullanımına alışmakta zorlandım	94 (37,0)	48 (18,9)	43 (16,9)	33 (13,0)	36 (14,2)

Uzaktan eğitime geçiş sonrasında, üniversitede kullanılan uzaktan eğitim sistemi ile ilgili sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar, Tablo 3’de görülmektedir. Buna göre en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında; uzaktan eğitim merkezinin yeterli teknik destek sağladığı (%42,2), sistemin kullanımında çok fazla (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) teknik problemin yaşanmadığı (%45,7), buna karşın sistemin nasıl kullanılacağıyla ilgili yeterli eğitim verilmediği (%45,7) düşünülmektedir. Bu noktada uzaktan eğitim merkezi tarafından, kullanılacak sisteme ilişkin tanıtıcı video kayıtlarının paylaşılması faydalı olacaktır. Ayrıca, öğrenciler sistemin kullanımına alışmakta zorlanmalarına rağmen (%45,9), alışma sonrasında uygulamaları kolayca kullanabildikleri görülmüştür (%70,8).

4.4. Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Ders Alan Öğrencilerin Öz Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 4’de, çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimde ders alan öğrencilerin öz yeterliklerine ilişkin vermiş oldukları yanıtlar yer almaktadır.

Tablo 4- Öğrencilerin Öz Yeterliliklerine Yönelik Bulgular

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Çevrimiçi (online)/ uzaktan öğrenme sürecinde ödevlerimi hazırlama ve ders materyallerini kullanmada sorun yaşamam.	64 (25,2)	28 (11,0)	61 (24,0)	55 (21,7)	46 (18,1)
Üniversitemde kullanılan çevrimiçi (online)/ uzaktan öğrenme yazılımlarını nasıl kullanacağım konusunda gerekli bilgi ve beceriye sahibim	25 (9,8)	17 (6,7)	50 (19,7)	72 (28,3)	90 (35,4)
Çevrimiçi (online)/ uzaktan öğrenme sürecinde alanımla ilgili internet kaynaklarımı daha etkili bir şekilde kullanmaya başladım.	33 (13,0)	28 (11,0)	46 (18,1)	65 (25,6)	82 (32,3)
Çevrimiçi (online)/ uzaktan öğrenme süreci bireysel	68	32	45	43	66

gelişimime katkı sağladı (26,8) (12,6) (17,7) (16,9) (26,0)

Öz yeterliliklere ilişkin sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 4’de görülmektedir. Buna göre en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında; öğrencilerin çevrimiçi (online)/uzaktan öğrenme sürecinde ödevlerini hazırlama ve ders materyallerini kullanmada sorun yaşamadıkları (%39,8), üniversitede kullanılan yazılımların nasıl kullanılacağına hakim oldukları (%63,7), internet kaynaklarını daha etkili bir şekilde kullanmaya başladıkları (%57,9) ve bireysel gelişmelerine katkı sağladıkları (%42,9) ifade edilebilir.

4.5. Muhasebe Eğitiminin Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimle Yürütülmesine Bakış Açıklarına İlişkin Bulgular

Tablo 5’de, muhasebe eğitiminin çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle yürütülmesine yönelik ifadelere öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlar yer almaktadır.

Tablo 5- Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitime Yönelik Bulgular

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim kullanımı ders motivasyonumu artırır	82 (32,3)	36 (14,2)	53 (20,9)	40 (15,7)	43 (16,9)
Muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim kullanımı araştırmacı ruhumu geliştirir	59 (23,2)	29 (11,4)	65 (25,6)	47 (18,5)	54 (21,3)
Muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim kullanımı eğitici ile iletişimimizi zorlaştırmaktadır	51 (20,1)	41 (16,1)	46 (18,1)	44 (17,3)	72 (28,3)
Video kayıtlarını geri alma imkânı dersi öğrenmeye faydalı olmaktadır	25 (9,8)	15 (5,9)	40 (15,7)	47 (18,5)	127 (50,0)
Uzaktan eğitim kullanımının muhasebe dersini geleneksel yöntemlerden daha anlaşılır kılacağını düşünüyorum	95 (37,4)	38 (15,0)	63 (24,8)	20 (7,9)	38 (15,0)
Uzaktan eğitim ile dersi takip etmenin geleneksel yöntemlerden daha kolay olacağını düşünüyorum	78 (30,7)	39 (15,4)	61 (24,0)	31 (12,2)	45 (17,7)
Uzaktan eğitim ile muhasebe dersinin daha akılda kalıcı olacağını düşünüyorum	111 (43,7)	46 (18,1)	43 (16,9)	13 (5,1)	41 (16,1)
Muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim kullanımı bana ek iş yükü getirmektedir	65 (25,6)	38 (15,0)	50 (20,9)	40 (15,7)	43 (16,9)
Uzaktan eğitim kullanılarak ders anlatıldığında neyin nereden geldiğini daha iyi anlıyorum	92 (36,2)	46 (18,1)	43 (16,9)	35 (13,8)	38 (15,0)
Uzaktan eğitim zamanımı daha verimli kullanmamı sağlamaktadır	74 (29,1)	40 (15,7)	46 (18,1)	32 (12,6)	62 (24,4)
Çevrimiçi (online)/uzaktan bir derste, geleneksel dersten daha iyi not alabileceğime inanıyorum	66 (26,0)	28 (11,0)	48 (18,9)	41 (16,1)	71 (28,0)

Tablo 5’de en fazla öne çıkan ifadelerle bakıldığında;

- Öğrenciler muhasebe eğitiminde çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim kullanımının ders motivasyonlarını artırmadığını ifade etmişler (%46,5), araştırmacı ruhlarını geliştirmesi noktasında nispeten olumlu yaklaştıkları (%39,8) görülmüştür.
- Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yönteminin, eğitici ile iletişimlerini zorlaştıracaklarını düşünmektedirler (%45,6).

- Video kayıtlarının tekrar izlenebilmesinin dersi daha iyi anlamalarına yardımcı olacağını düşünmektedirler (%68,5).
- Muhasebe dersinin daha anlaşılır olmasında (%52,4), dersi daha kolay takip etme noktasında (%46,1) ve dersin daha akılda kalıcı olacağı hususunda (%61,8) uzaktan eğitim yöntemlerine kıyasla daha çok geleneksel yöntemleri tercih ettikleri görülmektedir.
- Öğrenciler uzaktan eğitimle yürütülen derslerde neyin nereden geldiğini anlayamadıklarını (%54,3) ifade etmelerine rağmen bu sistemde örgün öğretimdekinden daha iyi not alabileceklerine inanmaktadırlar (%44,1). Bu durum söz konusu üniversitenin uzaktan eğitim sisteminin tüm sınav formatlarını destekleyecek bir alt yapısının olmamasından dolayı değerlendirme kriterleri olarak daha çok ödev ve test usulü sınav etkinliklerinin kullanılmasından kaynaklandığı yönünde yorumlanabilir. Ayrıca öğrencilerin bu tür etkinliklerde daha yüksek performans gösterebileceklerine inanmaları da bu sonucun üzerinde etkili olduğu söylenebilir.
- Son olarak zamanlarını daha verimli kullanamadıkları (%44,8) ifade edilmiştir.

Ayrıca öğrencilerden bazıları, ankete ek olarak gerek uzaktan eğitim gerekse muhasebe eğitiminin çevrimiçi(online)/uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesiyle ilgili olumlu veya olumsuz buldukları hususlara ilişkin yanıtlar arasından en fazla öne çıkan ifadeler aşağıda belirtilmiştir.

Olumlu bulunan yönler:

“Not aramak zorunda kalmıyorum. Online eğitim de hayat eve sığar, risk altında kalmamak mutlu ediyor”.

“Daha iyi konsantre oluyorum, zamanı daha iyi kullanıyorum, anlamadığım yerleri tekrar tekrar izleyebiliyorum”.

“Sabah 9 da derse yetişme durumu söz konusu değil”.

“Daha akılda kalıcı ve istediğimiz zaman açıp video tekrarını izleyebilmek”.

“Dersi canlı olarak hocamızın bize anlatması”.

“Ödevlerin bizi daha aktif duruma getirmesi”.

“Bir konuda daha fazla araştırma yapılmasını sağladı”.

“Anlamadığım bir soru olduğu zaman videoyu tekrar oynattıyorum”.

“Zaman tasarrufu, tekrarlanabilir olması, elektronik ortamda ulaşımının kolay olması”.

“Sorduğumuz soruya hocamızın anında cevap vermesi. Tüm sınıfın aynı anda çevrimiçi (online) derste olması ve sınıf ortamı gibi hissetmemiz”.

“Daha çok araştırmaya yönlendiğini düşünüyorum”.

Olumsuz bulunan yönler:

“Notlar bazen uzun oluyor, yazmak zorlaşıyor. Çıktı alma imkânı yok. İnternette sıkıntı yaşanıyor. Çok fazla ödev veriliyor, ödevlerin üstüne kimi derslerde hem sınav, hem ödev oluyor. Bu süreçte yarınımızın ne olduğu belli olmayan günlerde psikolojik olarak rahat değiliz, ödevler de onların üstüne gelince çok bunaltıcı oluyor”.

“Vizelerin ve finallerin sanal ortam üzerinden olması, sanal ortamda olduğumuz sınavların çana dahil olması. Bulduğumuz durumda herkesin psikolojisi kötü ve telefona bakarak soru çözmek pek verimli olmuyor”.

“Anlamadığımız yerleri soramıyoruz hocaya ya da daha sonrası konu tekrarı yaptığımızda yapamadığımız soruları hocaya sormakta sorunlar yaşıyoruz. Bazen hocaya ulaşmak zor oluyor”.

“Arkadaş ortamından uzaklaşma”.

“Asosyalleşiyoruz arkadaşlarımızı özliyorum”.

“Asosyal, bilgi paylaşımı ve samimiyetten uzak, soğuk bir ortam”.

“Dikkat dağınıklığı fazlasıyla oluyor, internetten kaynaklı sıkıntılar yaşanıyor. Derse katılım aktif bir şekilde sağlanamadığı için bilgiler çok aklımızda kalmıyor, sorular sorup konuyu pekiştirmek, günlük hayatla ilişkilendirmek zor oluyor”.

“Okulda olmamızdan dolayı evde sorumluluğumuz oluyor ve devamlı derse bakamıyoruz”.

“Yaşadığımız il ve ilçelerden kaynaklı, internete erişimde sıkıntı yaşayan birçok insan bulunmaktadır. Ayrıca herkesin akıllı telefonu ve bilgisayarını bulunmamaktadır, bunun en güzel örneği benim. Bu yüzden uzaktan eğitim berbat bir sistem, hele ki muhasebe gibi yüz yüze verilmesi gereken bir ders için tamamıyla saçma bir sistem olmuş”.

“İnternet erişimi yok. PDF’lerden dersi anlamakta güçlük çekiyorum. Sınavdan yüksek not almam konuyu tamamen anladığım anlamına gelmiyor. Yüz yüze birebir ders taraftarım”.

“Hem sınav yapılması, hem ödev verilmesi. Hocaların çoğu böyle yapıyor üstelik quiz +çok fazla ödev + sınav da yapılıyor. Yeterli imkânlara çoğumuz sahip değiliz. Gerçekten çok fazla yorucu oluyor. Hocalarımız aşırı derece ödev veriyorlar ve bazı hocaların verdikleri ödevleri yapmakta güç oluyor, notların da bile bulamıyoruz. Verilen ödevler, yapılan sınavlar gerçekten çok stres oluşturuyor bende”.

SONUÇ

Covid-19 pandemi, dönemi, daha önce hiçbir virüs, savaş, kıtlık vb. dönemlerde görülmemiş bir şekilde çok kısa zamanda ve insanlardan uzak yaşayan kabileler dahil tüm dünyayı etkileyen bir dönem olmuştur. Bu dönemde en azından aşı yada ilaç bulununcaya kadar yapılabilecek tek şey insanların evlerine kapanarak birbirlerinden uzak kalmasıdır. Bu durum ise hayatın her noktasını etkilemekte ve devletleri, kurumları, insanları, iş yapış şekillerini değişime zorlamıştır. Değişime uğrayan hayatın en önemli unsurlarından birisi de eğitimidir. Tüm dünya genelinde ilgili süreçte eğitimin tamamen uzaktan eğitim olanaklarıyla yürütülmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de üniversitelerde ise ilk önce eğitime kısmen ara verilmiş, ardından uzaktan eğitimle sürdürülmesi ve tamamlanmasına karar verilmiştir. Verilen bu karar, öğrencileri daha önceden görmedikleri yeni sistem ve uygulamalarla karşı karşıya bırakmıştır. Yoğunlukla geleneksel olarak sınıf ortamında yürütülen muhasebe dersleri de bu yeni sistem ve uygulamalarla verilmeye başlanmıştır.

Lisans düzeyinde daha önce muhasebe derslerinden en az birini almış ve Covid-19 pandemi döneminde fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı araştırma sonuçları aşağıda genel olarak özetlenmiştir.

Öğrencilerin azımsanmayacak bir kısmının köyde yaşadığı görülmüştür. Genel olarak derslerini akıllı telefondan ve her gün takip etmektedirler. Akıllı telefondan derslerini takip etmeleri ekranın küçük olması ve internet kotası gibi problemler nedeniyle daha zor olabilir. Muhasebe derslerini yoğunlukla okula gelerek almayı, Covid-19 pandemi sonrasında da geleneksel usullere dönmeyi istemektedirler. Her zaman anlamadıklarını sorabilecekleri, birebir iletişimde olacakları bir eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Dersleri okula gelmeden takip etmek isteyenler ise, esnek zaman ve mekân olanaklarıyla uzaktan eğitime olumlu yaklaşmaktadırlar. Uzaktan eğitimde gerek eş zamanlı ders videoları, gerekse de eş zamansız video kayıtlarını 15-25 dk arasında izlemeyi istemektedirler. Uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve uygulamaları ilk başta anlamada zorlandıkları, sisteme alıştıktan sonra herhangi bir teknik problem yaşamadan sistemi kullanabildikleri görülmüştür. Bu noktada uzaktan eğitim merkezlerinin sistem kullanımıyla ilgili eğitici video kayıtlarını youtube vb. platformlardan paylaşmaları faydalı olacaktır. Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini anlama ve kullanmada, ödevlerini yüklemeye ve internet kaynaklarını araştırmada öz yeterliklerinin yeterli olduğu ifade edilebilir.

Muhasebe eğitimi açısından uzaktan eğitime kıyasla geleneksel yöntemlerle okula gelerek dersleri almanın daha iyi olacağını düşünmektedirler. Bununla birlikte uzaktan eğitimde kullanılan video kayıtlarının özellikle tekrar izlenebilmesine ve kendi anlama hızlarında takip etmeleri noktasında oldukça olumlu yaklaşmışlardır. Covid-19 pandemi dönemi özelinde, sağlık açısından uzaktan eğitimi olumlu buldukları, bu sayede esnek bir şekilde dersleri takip edebilmekten memnun oldukları görülmüştür. Bununla birlikte Covid-19 pandemi döneminde psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmediklerinden ödev, sınav vb. odaklanamadıklarını belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim ile ilgili olarak en yaygın problem ise, internete ulaşma problemi olarak tespit edilmiştir. Bu

noktada üniversitelerin öğrencilere internet imkânı sağlamak için kamu, belediye, özel sektör yönetici ve temsilcileriyle ortaklaşa çalışmalar yürütmesi önerilebilir.

Sonuç olarak internet ve video kayıtlarının kullanıldığı uzaktan eğitim yönteminin uygulanabilirliği açısından öğrencilerin tamamında internete yeterli ulaşma imkânının olması oldukça önemlidir. Öğrencilerin uzaktan eğitim bakış açılarına bakıldığında ise bu yaklaşıma olumsuz baktıkları görülmüştür. Bu noktada yapılması gereken hem geleneksel yöntemlerin avantajlarının, hem de uzaktan eğitim yöntemlerinin avantajlarının birlikte harmanlanarak kullanılmasıdır. Bunun için literatürde ters yüz edilmiş eğitim modeli olarak adlandırılan yöntemin muhasebe eğitimi adına daha olumlu olabileceği düşünülmektedir. Nitekim Serçemeli (2016)'nin önerdiği, ters yüz edilmiş sınıf yönteminin muhasebe eğitiminde kullanılmasıyla ilgili olarak, Serçemeli (2017), Serçemeli vd. (2018) ve Kurnaz ve Ağgöl (2018) yaptıkları çalışmalarda oldukça olumlu sonuçlar elde etmişlerdir.

Eğitimde yer alan iki taraftan birisi olan öğrencilere yönelik yapılan bu çalışmanın bir sonraki aşamada, eğitimin diğer tarafı olan akademisyenlere yönelik uzaktan muhasebe eğitimiyle ilgili görüşlerin alınması, ayrıca uzaktan eğitim sisteminin geleneksel yöntemlere kıyasla öğrenci başarı notlarına etkilerinin de tespit edilmesi şeklinde geliştirilmesi düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Askeland, G. A. ve Payne, M. (2007). Distance Education And International Social Work Education, *European Journal of Social Work*, 10(2), 161-174.

Bayram, N. (2017). *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Bircan, H., Eleroğlu, H., Arslan R. ve Ersoy, M. (2018). Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimde Sunulan Derslere Yönelik Bakış Açısı, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(12), 91-100.

Birişçi, S. (2013). Video Konferans Tabanlı Uzaktan Eğitime İlişkin Öğrenci Tutumları ve Görüşleri, *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(1), 24-40.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.

Çiftçi S., Gunes E. ve Üstündağ M. T. (2010). Attitudes Of Distance Education Students

Demirel M. ve Coskun Y. D.(2010). A study on The Assesment Of Undergraduate Students Learning Preference, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 4429–4435.

Ekici, G. (2003). Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin Önemi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 24, 48-55.

Eygü H. ve Karaman, S. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 36-59.

Gökçe, T.A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim, *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 11, 1-12.

Gursul F., Keser H. (2009). The Effects of Online And Face to Face Problem Based Learning Environments in Mathematics Education on Student’s Academic Achievement, *Procedia Social And Behavioral Sciences*, 1, 2817–2824.

Gürer, M. D., Tekinarsan, E. ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78.

Gürer, M. D., Tekinarsan, E., & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1).

Keser H. ve Karahoca D. (2010). Designing A Project Management E-Course By Using Project Based Learning, *Procedia Social And Behavioral Sciences*, Sayı: 2, 5744-5754.

Kurnaz, E. ve Ağgöl, S. (2018). Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeline Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bakış Açıları: Bayburt Üniversitesi Ve Kafkas Üniversitesi Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, 6(2), 332-344.

Metin, A. E., Karaman A. ve Aksoy Şaştım, Y. (2017). Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sistemine Bakış Açısı ve Uzaktan Eğitim İngilizce Dersinin Verimliliğinin Değerlendirilmesi: Banaz Meslek Yüksekokulu, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,7(2), 640-652.

Özkan S. ve Koseler R. (2009). Multi-Dimensional Students' Evaluation Of E-Learning Education Context: An Empirical Investigation, *Computers & Education*, 53, 1285-1296.

Öztürk, S. ve İliş, B.E. (2020). Koronavirüs Hastalığı 2019 (Covid-19) Küresel Salgının, Ortaya Çıkmasından İtibaren Meydana Gelen Önemli Olayların Kronolojisi, https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=covid19_kronoloji_enformatik_by.pdf, Erişim Tarihi: 15.05.2020

Serçemeli, M. (2016), “Muhasebe Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Önerisi: Ters Yüz Edilmiş Sınıflar”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (69), 115-126.

Serçemeli, M. (2017), “Muhasebe Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Olarak Ters Yüz Sınıf Modeline Öğrencilerin Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma”, 36. *Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 3-7 Mayıs, Antalya.

Serçemeli, M., Günbaş, N. ve Baydaş, Ö. (2018). Using flipped classroom approach in computerized accounting education. *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 20(4), 980-994. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.402686>.

Solem, M., Chalmers, L., Dibiasse, D., Donert, K. ve Hardwick, S. (2006). Internationalizing Professional Development in Geography through Distance Education, *Journal of Geography in Higher Education*, 30(1), 147-160.

Tanrikulu Z., Tugcu C. ve Yilmaz, S. (2010). E-University: Critical Success Factors, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, Sayı: 2, 1253–1259.

Towards Web Based Learning-A Case Study, *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2, 2393–2396,

Tuncer M. ve Tanaş R. (2011). Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Programlarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat ve Tunceli Üniversiteleri Örneği), *Elementary Education Online*, 10(2), 776-784.

Tuncer, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: X, Sayı: 1,125-144.

TÜBA, (2020). Türkiye Bilimler Akademisi Covid-19 Pandemi Değerlendirme Raporu, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 34, Ankara.

Uşun, S. (2006). Uzaktan Eğitim, (1.Basım), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Yılmaz, K. ve Horzum, B.M. (2005). Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 103- 121